

Α΄ ΤΟΣΙΤΣΕΙΟ ΑΡΣΑΚΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΕΚΑΛΗΣ 2012-2013

Ερευνητική Εργασία Β΄ Λυκείου στη θεματική ενότητα του ρατσισμού

Θέμα: «Άνδρες και Γυναίκες: η ρατσιστική συμπεριφορά ανάμεσα στο δύο φύλα»

Ομάδα: Κωνσταντίνος Κουτσαντώνης, Κασαρτζιάν Δημήτρης, Χούνδρη Πηνελόπη

Διδάσκοντες καθηγητές: Ειρήνη Τσαγκαράκη, Μαυρόγιαννης Παύλος

Σύντομη περιγραφή: «Ο τρόπος που η κοινωνία, η οικογένεια και το ίδιο το άτομο εντείνουν τη ρατσιστική συμπεριφορά απέναντι στις γυναίκες. Η διατήρηση και η ενίσχυση των στερεοτύπων. Μια ιστορική αναδρομή όσον αφορά τον ρόλο της γυναίκας και την εκδήλωση ρατσιστικής συμπεριφοράς απέναντί της»

Πρώτο κομμάτι

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ:

Το κριτήριο με το οποίο επιλέξαμε το συγκεκριμένο θέμα είναι το γεγονός ότι παρόλο που βρισκόμαστε στον 21^ο αιώνα υπάρχει ακόμη ρατσισμός απέναντι στις γυναίκες, κάτι που δεν θα έπρεπε να συμβαίνει. Μελετώντας την ιστορία και τη μυθολογία θα είμαστε σε θέση να συγκρίνουμε τον ρατσισμό απέναντι στις γυναίκες στις σύγχρονες κοινωνίες με το ρατσισμό που υφίσταντο οι γυναίκες σε παλαιότερες κοινωνίες. Επιπλέον, θα προσεγγίσουμε το θέμα από πολλές οπτικές γωνίες.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΑΣ:

Σκοπός της εργασίας μας είναι να βοηθήσουμε τους συμμαθητές μας να αποκτήσουν μια πιο ρεαλιστική εικόνα, όσον αφορά στις ρατσιστικές συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες διαχρονικά. Δηλαδή, να επιτύχουμε να διακρίνουμε τα κύρια αίτια ύπαρξης αυτού του είδους ρατσισμού, βασιζόμενοι στην ψυχολογία και την ιστορία. Βαθύτερος στόχος της εργασίας μας, είναι η όξυνση της κριτικής μας ικανότητας, αλλά και η ευαισθητοποίηση των συμμαθητών μας, προκειμένου να καταλάβουν τον δύσκολο και απαιτητικό κοινωνικό ρόλο της γυναίκας, και να είναι σε θέση να δέχονται τη διαφορετικότητα και να κατακρίνουν τον ρατσισμό ειδικά απέναντι στις γυναίκες, αλλά και γενικότερα.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΑΣ:

Επιμέρους στόχοι μας είναι:

- ❖ να κατανοήσουμε πλήρως τις έννοιες ρατσιστής και ρατσισμός μεταξύ των δύο φύλων
- ❖ να μάθουμε τι συμβαίνει στην κοινωνία, πώς τροφοδοτούνται τα στερεότυπα, και κάτω από ποιες συνθήκες εκδηλώνεται ο ρατσισμός
- ❖ να συγκρίνουμε τον σύγχρονο ρατσισμό εις βάρος των γυναικών με τον παλαιότερο
- ❖ να γνωρίσουμε μέσα από παραδείγματα τις κοινωνίες οι οποίες επέτρεπαν στη γυναίκα να έχει καλύτερο ρόλο
- ❖ να διαπιστώσουμε τις συνέπειες του ρατσισμού.
- ❖ να εντοπίσουμε σε ποια επίπεδα βρίσκεται αυτός ο ρατσισμός στην εποχή μας

ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ:

Τα εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα που θα μας βοηθήσουν στη μελέτη της ρατσιστικής συμπεριφοράς απέναντι στα δύο φύλα και ειδικότερα προς τις γυναίκες, αλλά και γενικότερα στην εργασία μας θα αποτελέσει αρχικά η Ιστορία, καθώς θα μας βοηθήσει να μελετήσουμε τον ρατσισμό και τον κοινωνικό αποκλεισμό της γυναίκας από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα. Στη συνέχεια η Κοινωνιολογία, καθώς θα μπορέσουμε να κατανοήσουμε το πώς αντιμετώπιζε τον ρατσισμό αυτό η ίδια η κοινωνία. Τέλος, θα

χρησιμοποιήσουμε την Ψυχολογία, η οποία θα μας βοηθήσει να καταλάβουμε τους λόγους που εξηγούν γιατί υπάρχει διαχρονικά ρατσισμός απέναντι στις γυναίκες.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ:

Αρχικά, θα διεξάγουμε έρευνα πάνω στο θέμα μας, χρησιμοποιώντας το **διαδίκτυο** προκειμένου να βρούμε αρκετές πηγές στις οποίες αναφέρονται πληροφορίες σχετικά με το φαινόμενο του ρατσισμού απέναντι στις γυναίκες από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα. Στη συνέχεια θα συγκρίνουμε τις **βιβλιογραφικές πηγές** που θα βρούμε μεταξύ τους και θα διασταυρώσουμε τις πληροφορίες που αφορούν το θέμα της εργασίας μας. Θα ερευνήσουμε τον ρατσισμό σε διάφορες κοινωνίες και περιόδους προκειμένου να βρούμε τις ομοιότητες και τις διαφοροποιήσεις που παρουσιάζονται. Σε ένα διαχρονικό άξονα θα συγκρίνουμε τον ρατσισμό που υπήρχε κατά το παρελθόν (σε ποιες κοινωνίες, κοινωνικές τάξεις κλπ.) με τον ρατσισμό που υπάρχει σήμερα. Θα συγκρίνουμε την έντασή του, την τιμωρία της ρατσιστικής συμπεριφοράς προς στις γυναίκες (π.χ. στον εργασιακό χώρο) και ποια είναι η θέση τους στην κοινωνία. Δηλαδή θα ψάξουμε διαχρονικά μέχρι και σήμερα την ιστορία αυτού του είδους ρατσισμού. Τελικώς θα χρησιμοποιήσουμε τις πληροφορίες που θα κρίνουμε ορθές και χρήσιμες.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ:

1. Γιατί δημιουργήθηκε αυτός ο ρατσισμός ανάμεσα στα δύο φύλα, και ειδικότερα απέναντι στις γυναίκες (Γιατί οι άντρες είχαν διαφορετικά δικαιώματα μέχρι και πριν μερικές δεκαετίες;) Γιατί υπάρχει μέχρι και σήμερα (ποια η σημασία των στερεοτύπων);
2. Σε ποιες χώρες και κοινωνίες παρουσιάζεται εντονότερος;
3. Υπάρχουν θρησκευτικά αίτια για τον ρατσισμό απέναντι στη γυναίκα;
4. Πώς κατάφεραν οι γυναίκες να χειραφετηθούν και να αποκτήσουν ίσα δικαιώματα με τους άνδρες;

ΟΡΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΣ:

ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ:

Ως ρατσισμός ορίζεται η αβάσιμη και αδικαιολόγητη εχθρική συμπεριφορά και στάση απέναντι σε άτομα, που φέρουν σημάδια διαφορετικότητας, όπως π.χ. το χρώμα, η καταγωγή, η κοινωνική τάξη¹. Ο ρατσισμός χωρίζεται σε είδη ανάλογα με την ομάδα την οποία κατακρίνει. Είναι φαινόμενο κοινωνικής παθογένειας και μπορεί να προκαλέσει μεγάλα κοινωνικά προβλήματα, αφού χωρίζει τους πολίτες μιας κοινωνίας.

¹ www.el.wikipedia.org

ΜΙΣΟΓΥΝΙΣΜΟΣ:

Ως μισογυνισμός ορίζεται το μίσος και η απαξίωση προς τις γυναίκες². Υπάρχουν αυτοί που μισούν όλες τις γυναίκες απλώς και μόνο επειδή ανήκουν στο γυναικείο φύλο, αυτοί που είναι απλώς προκατειλημμένοι απέναντι σε όλες τις γυναίκες, αλλά και αυτοί που μισούν επιλεκτικά ορισμένες γυναίκες.

ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ:

Ως φεμινισμός ορίζεται το κίνημα το οποίο στοχεύει στην εξάλειψη της ανισότητας μεταξύ των δύο φύλων³. Βρίσκει υποστηρικτές κυρίως από το γυναικείο φύλο όμως αυτό δεν αποκλείει την ύπαρξη φεμινιστών⁴. Το συγκεκριμένο κίνημα ξεκίνησε στοχεύοντας στη δραστική μείωση και τελικά την εξάλειψη της υποτιμητικής συμπεριφοράς απέναντι στο γυναικείο φύλο. Διεκδικούσε⁵ τα ίσα δικαιώματα των γυναικών και ισότιμη αντιμετώπισή τους. Τέλος ο φεμινισμός αντιτάσσεται του φαλλοκρατισμού.

ΦΑΛΛΟΚΡΑΤΙΑ:

Η φαλλοκρατία προσιδιάζει προς τον μισογυνισμό αλλά δεν ασπάζεται τις αρχές του. Η φαλλοκρατία δεν πιστεύει στην κατωτερότητα και την υποβάθμιση του γυναικείου φύλου ούτε στοχεύει σε αυτήν. Αντίθετα, η φαλλοκρατία υποστηρίζει τυφλά την άποψη που θέλει το ανδρικό φύλο φυσικά ανώτερο⁶. Δηλαδή δεν στοχεύει στην υποβάθμιση της γυναίκας αλλά στην απόλυτη υπεροχή του άνδρα.

² <http://www.thefylis.uoa.gr/fylopedia/index.php/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%83%CE%B5%CE%BB%CE%AF%CE%B4%CE%B1>

³ <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

⁴ Γνωστό παράδειγμα αποτελεί ο φιλόσοφος Τζον Στιούαρτ Μιλλ

⁵ Ως οργανωμένο κίνημα από τον 19ο αιώνα

⁶ <http://el.wiktionary.org/wiki/%CF%86%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%AC%CF%84%CE%B7%CF%82>

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ (ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ ΕΩΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ)

Ο ρόλος της γυναίκας και η θέση της στην κοινωνία φαίνεται καλύτερα μέσα από το πέρασμα των αιώνων.

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ

Κατά τους προϊστορικούς χρόνους οι άντρες αναλάμβαναν το κυνήγι των ζώων, ενώ οι γυναίκες τη συντήρηση της φωτιάς και τη φροντίδα των παιδιών. Πολλοί υποστήριξαν ότι η θέση της γυναίκας ήταν πιο ευνοϊκή στις κοινωνίες με γεωργικό χαρακτήρα, γιατί εκεί λειτουργούσαν ως σύμβολα γονιμότητας και για αυτό ενέπνεαν σεβασμό.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Στη Μεσοποταμία αναπτύχθηκαν πολλοί πολιτισμοί όπου η θέση της γυναίκας ήταν ανάλογη με την οργάνωση της κάθε κοινωνίας.

- **Η κοινωνία των Σουμερίων** ήταν πιο ανοιχτή και ανεξάρτητη. Επέτρεπε στις γυναίκες να εργαστούν. Η αγορά εργασίας ήταν ανοιχτή και πολλά επαγγέλματα ασκούσαν από τις γυναίκες.
- **Η κοινωνία των Ασσυρίων** ήταν πιο κλειστή. Η θέση της γυναίκας ήταν κατώτερη και οι άντρες της φυλής είχαν άγρια και βίαιη συμπεριφορά απέναντί της.
- **Στην κοινωνία των Βαβυλωνίων** η γυναίκα είχε το δικαίωμα να εργάζεται και να διαχειρίζεται την περιουσία της. Ο βασιλιάς Χαμουραμπί θέτει υπό την προστασία του την περιουσία και τα δικαιώματα των γυναικών. Αυτό αποτελεί ίσως το πρώτο φεμινιστικό κείμενο της ιστορίας. Σύμφωνα με αυτό κατοχυρώνεται η μονογαμία και η γυναίκα μπορεί να επιλέξει μόνη της το σύζυγό της.
- **Στην Αίγυπτο** η γυναίκα κατέχει υψηλή κοινωνική θέση, έχει δικαίωμα στην ατομική περιουσία και συμμετέχει στο δημόσιο βίο. Η νομοθεσία στην Αίγυπτο προστάτευε τη γυναίκα και διασφάλιζε το σεβασμό προς αυτή. Όλα αυτά πιστοποιούνται μέσα από τα αρχαιολογικά ευρήματα αλλά και τις παραδόσεις των λαών. Κυβέλη, Ισάδα, Αστάρωτη είναι όλα ονόματα της ίδιας θεότητας την οποία λάτρευαν ως υπεύθυνη για την αναγέννηση της φύσης.

8^{ος} αιώνας π.Χ. (ΟΜΗΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ)

Στην ομηρική κοινωνία κυριαρχεί πατριαρχικός χαρακτήρας. Οι γυναίκες συμμετέχουν στη δημόσια ζωή και υπάγονται στην εξουσία του αρχηγού της οικογένειας. Σε ελάχιστες περιπτώσεις υπάρχουν γυναίκες που ασκούν κάποιο είδος εξουσίας. Παρ' όλα αυτά είναι ελεύθερες να εκφράζουν τη γνώμη τους και να συμβουλεύουν τους άντρες τους σε πολλά θέματα.

ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ (ΑΘΗΝΑ – ΣΠΑΡΤΗ)

Στην Αθήνα οι γυναίκες περιοριζόταν σε συγκεκριμένους χώρους των σπιτιών, το γυναικωνίτη, είχαν ελάχιστα δικαιώματα και δε μορφώνονταν. Η Αθηναϊκή νομοθεσία παρέβλεπε τα δικαιώματα των γυναικών.

Αντίθετα στη Σπάρτη η θέση της γυναίκας παρουσιάζεται τελείως αντίθετη με αυτή της Αθήνας. Βασικός σκοπός της σπαρτιατικής αγωγής ήταν η δημιουργία γενναίων πολεμιστών. Απαραίτητη προϋπόθεση για αυτό ήταν η δημιουργία υγιών και εύψυχων γυναικών. Απέβλεπαν σε γυναίκες με ψυχικά και ηθικά χαρίσματα, με πρωτοβουλίες και με δυναμικότητα. Οι Σπαρτιάτισσες ήταν ισότιμες των αντρών. Είχαν γνώμη για πολιτικά θέματα και γυμνάζονταν.

ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ - ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Ενώ ο Χριστιανισμός αναγνώρισε τα δύο φύλα ως ισότιμα στα μάτια του Θεού, η επιρροή στο θέμα της γυναικείας ισότητας υπήρξε μάλλον αρνητική. Η εκκλησία προστάτευε τη γυναίκα, φρόντιζε άπορες γυναίκες. Παράλληλα την θεωρούσε υπεύθυνη για το διωγμό από τον παράδεισο. Κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα πολλές γυναίκες βασανίστηκαν από την Ιερά Εξέταση.

ΑΝΑΓΕΝΗΣΗ - ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ

Σ' αυτή τη χρονική περίοδο η θέση της γυναίκας είχε καλύτερη τύχη. Η συμμετοχή τους σε εμπορικές συντεχνίες βελτίωσε την οικονομική και κοινωνική τους θέση. Με την ανακάλυψη της τυπογραφίας, η μόρφωση των γυναικών άρχισε να αποτελεί δικαίωμά τους. Σε αυτό βοήθησαν και τα άρθρα των κειμένων της Γαλλικής Επανάστασης. Τότε μπήκαν και οι βάσεις για τη σημερινή τους απελευθέρωση.

19^{ος} ΑΙΩΝΑΣ – ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Η τεχνολογική ανάπτυξη και η εξωτερική εργασία στα εργοστάσια τους έδωσε τη δυνατότητα να ενεργούν ξέχωρα από την οικογένειά τους. Τότε άρχισε να δημιουργείται η ανάγκη για μια πιο ολοκληρωμένη μόρφωση των κοριτσιών. Τα πανεπιστήμια επέμεναν να κρατούν τις πόρτες τους κλειστές για τις σπουδάστριες, όμως σε μικρό χρονικό διάστημα οι γυναίκες εισχώρησαν σε όλα τα επαγγέλματα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ :

1) Γιατί δημιουργήθηκε αυτός ο ρατσισμός ανάμεσα στα δύο φύλα, και ειδικότερα απέναντι στις γυναίκες (Γιατί οι άντρες είχαν διαφορετικά δικαιώματα μέχρι και πριν μερικές δεκαετίες;) Γιατί υπάρχει μέχρι και σήμερα(στερεότυπα);

- **Κοινωνικά αίτια**

Η έννοια του φύλου αναφέρεται στις βιολογικές και κοινωνικές διαφορές που υπάρχουν μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το βιολογικό φύλο ενός ατόμου είναι γενετικά καθορισμένο, ενώ το κοινωνικό φύλο είναι πολιτισμικά και κοινωνικά κατασκευασμένο. Υπάρχουν επομένως δύο βιολογικά φύλα, το αρσενικό και το θηλυκό, και δύο κοινωνικά φύλα, το ανδρικό και το γυναικείο.

Στην ελληνική γλώσσα αυτή η διάκριση είναι εμφανής στους προσδιορισμούς που χρησιμοποιούνται για το βιολογικό φύλο και το κοινωνικό φύλο. Όταν αναφερόμαστε στην ταυτότητα του κοινωνικού φύλου εννοούμε την αυτοαντίληψη που διαμορφώνει ένα άτομο σχετικά με τον γυναικείο ή ανδρικό κοινωνικό ρόλο που επιλέγει να ασκεί και ο οποίος μπορεί να είναι διαφορετικός από το βιολογικό φύλο. Ενώ το βιολογικό / κοινωνικό φύλο στην καθημερινή γλώσσα χρησιμοποιείται εναλλακτικά, στις κοινωνικές επιστήμες το κοινωνικό φύλο αναφέρεται ειδικά στις κοινωνικές διαφορές γνωστές ως ανδρικοί ή γυναικείοι κοινωνικοί ρόλοι.

Ιστορικά ο φεμινισμός καθιέρωσε την αντίληψη ότι πολλοί ρόλοι που αναφέρονται στο φύλο είναι κοινωνικά προσδιορισμένοι και δεν μπορούν να καθοριστούν με καθαρά βιολογικά κριτήρια.

Στα πλαίσια των ερευνών σχετικά με το φύλο ο όρος «φύλο» αναφέρεται ειδικά στις πολιτισμικές και όχι στις βιολογικές διαφορές. Η χρήση του όρου «φύλο» στην καθημερινή γλώσσα αναφέρεται, κυρίως στην διάκριση μεταξύ αρσενικού και θηλυκού. Αντίθετα, στις κοινωνικές επιστήμες ο όρος «φύλο» εκφράζει μια κοινωνική, πολιτισμική ή ψυχολογική κατάσταση, διαφορετική από εκείνη του βιολογικού φύλου. Η διαφορά μεταξύ του κοινού και του επιστημονικού λόγου μπορεί να συσχετιστεί με τη διαφορά μεταξύ της κοινής αντίληψης για το φύλο ως φυσικό χαρακτηριστικό και της επιστημονικής αντίληψης για το φύλο ως πολιτισμικό χαρακτηριστικό.

Φύλο και κοινωνιολογία:

Η κοινωνιολογία που ασχολείται με το θέμα του κοινωνικού φύλου εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους οι διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών καθορίζονται και καθίστανται φυσιολογικοί από τον πολιτισμό και τις κοινωνικές δομές. Αυτές οι διαφορές είναι πολιτισμικά και κοινωνικά επεξεργασμένες με τέτοιο τρόπο, ώστε να αποδίδουν στις γυναίκες ιδιαίτερες «θηλυκές» ιδιότητες και μια συγκεκριμένη ταυτότητα φύλου που καθιερώνεται μέσω της κοινωνικοποίησης.

Η έννοια του κοινωνικού φύλου χρησιμοποιείται για να επισημάνει όλα αυτά που ένα πρόσωπο λέει ή κάνει για να δηλώσει ότι είναι αγόρι ή κορίτσι, άνδρας ή γυναίκα. Περιλαμβάνει την σεξουαλικότητα αλλά δεν περιορίζεται μόνο σε αυτή[6]. Άλλα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το κοινωνικό φύλο είναι το ντύσιμο, ο τρόπος ομιλίας, η κίνηση του

σώματος, το επάγγελμα, και άλλοι παράγοντες που δεν περιορίζονται από το βιολογικό φύλο.

Καθώς το παιδί μεγαλώνει η κοινωνία προσφέρει μια σειρά από εντολές, κοινωνικούς κανόνες και τρόπους συμπεριφορών κατάλληλα για το ένα ή το άλλο φύλο, που αφομοιώνονται από το παιδί έτσι ώστε να ανήκει στο ένα ή στο άλλο πολιτισμικά καθορισμένο κοινωνικό φύλο[7]. Σημαντικό κίνητρο κοινωνικοποίησης του παιδιού, σύμφωνα με τους συγκεκριμένους ρόλους, είναι ότι το κοινωνικό φύλο αντικατοπτρίζεται σε τομείς της καθημερινής ζωής, όπως η εκπαίδευση, η εργασία, η οικογένεια, η σεξουαλικότητα, η επικοινωνία με τους άλλους[8]. Η Joan Ackner πιστεύει ότι τα στάδια της κοινωνικοποίησης σε σχέση με το κοινωνικό φύλο καθορίζονται μέσα από τουλάχιστον πέντε διαφορετικές κοινωνικές διαδικασίες[9]:

- ❖ Η κατασκευή των διακρίσεων που αφορούν το κοινωνικό φύλο συντελείται στην εργασία, την οικογένεια, το κράτος, την πολιτική

- ❖ Η κατασκευή συμβόλων και εικόνων μέσω της γλώσσας, της ιδεολογίας, της ένδυσης και των ΜΜΕ εξηγούν, εκφράζουν και ενισχύουν αυτές τις διακρίσεις

- ❖ Οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών, όταν επικοινωνούν μεταξύ τους, ενέχουν στοιχεία εξουσίας και υποταγής. Για παράδειγμα, οι θεωρητικοί του επικοινωνιακού λόγου μελέτησαν πώς κατά την καθημερινή συνομιλία ο καθορισμός του θέματος, οι διακοπές, η σειρά του κάθε ομιλητή υποδηλώνουν την ανισότητα των φύλων.

- ❖ Οι παραπάνω τρεις διαδικασίες συντελούν στην διαμόρφωση των στοιχείων της ατομικής ταυτότητας ως προς το φύλο.

- ❖ Το κοινωνικό φύλο εμπλέκεται στις καθοριστικές, συνεχείς διαδικασίες που δημιουργούν και επιβάλλουν οι κοινωνικές δομές.

Επομένως το κοινωνικό φύλο εστιάζεται στις κοινωνικά κατασκευασμένες διαστάσεις των διαφορών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Επιπλέον όμως ο όρος «κοινωνικό φύλο» έχει στη συνέχεια διευρυνθεί: δεν αφορά μόνο την ατομική ταυτότητα και προσωπικότητα ενός ατόμου αλλά αναφέρεται, σε συμβολικό επίπεδο, στα πολιτισμικά ιδεώδη και στερεότυπα που αφορούν την αρρενωπότητα και την θηλυκότητα, και σε δομικό επίπεδο, στην διάκριση των δύο φύλων κατά την εργασία στο πλαίσιο των κοινωνικών θεσμών και οργανώσεων.

Οι κοινωνικο-πολιτισμικοί κώδικες και συμβάσεις, δηλαδή οι κανόνες με τους οποίους λειτουργεί η κοινωνία και οι οποίοι είναι ταυτόχρονα δημιουργήματα της κοινωνίας αλλά και θεμελιώδη στοιχεία της, καθορίζουν την απόδοση των συγκεκριμένων κοινωνικών χαρακτηριστικών στα φύλα. Αυτά τα χαρακτηριστικά θεμελιώνουν την εγκαθίδρυση των στερεοτυπικών διαφορών μεταξύ των φύλων. Άρα οι αντιλήψεις για το κοινωνικό φύλο μπορούν να ερμηνευθούν ως αποδοχή και ενσωμάτωση των κοινωνικών κανόνων. Τα άτομα επομένως κοινωνικοποιούνται υπακούοντας τις προσδοκίες της κοινωνίας για τις «αποδεκτές» συμπεριφορές κάθε φύλου οι οποίες υλοποιούνται μέσα από τους θεσμούς της οικογένειας, του κράτους και των ΜΜΕ.

- **Ψυχολογικά αίτια**

Από το 1890, οι ψυχολόγοι μετρούν τα διάφορα χαρακτηριστικά με τεστ και κλίμακες και συγκρίνουν τα αποτελέσματα των μετρήσεων για τις γυναίκες με αυτά για τους άνδρες. Το σύνολο αυτής της έρευνας, γνωστό ως «έρευνα για τη βιολογική έμφυλη διαφορά», είναι τεράστιο. Μετά από εκατό χρόνια έρευνας πάνω στις έμφυλες διαφορές, το αδιαφιλονίκητο συμπέρασμα είναι ότι οι άνδρες και οι γυναίκες δεν είναι καθόλου διαφορετικοί σε μια μεγάλη ποικιλία χαρακτηριστικών που εξετάστηκαν από την ψυχολογία. Το βασικό εύρημα είναι ότι οι γυναίκες και οι άνδρες είναι ψυχολογικά πολύ όμοιοι, ως ομάδες (Connell, 2006).

Η Ψυχαναλυτική Θεωρία

Η φροϋδική θεωρία, η περίοδος των έξι πρώτων χρόνων είναι πολύ σημαντική για την ψυχοσεξουαλική ισορροπία του παιδιού και ειδικότερα η περίοδος μεταξύ τριών και έξι ετών οπότε και διανύεται το πιο κρίσιμο στάδιο της ψυχοσεξουαλικής ανάπτυξης:

Το φαλλικό στάδιο, στο οποίο προεξάρχει το ονομαζόμενο Οιδιπόδειο σύμπλεγμα, κατά το οποίο το αγόρι αναπτύσσει ερωτικά συναισθήματα απέναντι στη μητέρα του και αντιμετωπίζει τον πατέρα του ως αντίζηλο. Αυτό έχει ως συνέπεια να θεωρεί τον πατέρα του ως απειλή, διότι φοβάται ότι ο πατέρας του πιθανόν να του αφαιρέσει το πέος για να το τιμωρήσει. Ο φόβος αυτός ονομάστηκε «άγχος ευνουχισμού» και επιτείνεται όταν το αγόρι διαπιστώνει ότι τα κορίτσια δεν διαθέτουν το αντίστοιχο γεννητικό όργανο και υποθέτει ότι τα έχουν ήδη ευνουχίσει. Το αποτέλεσμα είναι να συμπεράνει ότι ποτέ δε θα καταφέρει να κατακτήσει τη μητέρα και καταπιέζει την επιθυμία του για αυτήν. Στρέφεται, λοιπόν, προς τον πατέρα, μειώνοντας κατά αυτό τον τρόπο και το άγχος ευνουχισμού.

Η απόκτηση της ταυτότητας φύλου είναι ακόμη πιο περίπλοκη και πιο αντιφατική για το κορίτσι το οποίο ήδη νιώθει «ευνουχισμένο» και επομένως δεν αισθάνεται κανέναν ιδιαίτερο φόβο που θα το αναγκάσει να ταυτιστεί με τη μητέρα του και να επιλύσει το αντίστοιχο για τα κορίτσια σύμπλεγμα της Ηλέκτρας. Κατά τον ίδιο, η έλλειψη πέους δημιουργεί στις γυναίκες αισθήματα κατωτερότητας και περιφρόνησης του φύλου τους.

Αρχικά, το κορίτσι ταυτίζεται με τη μητέρα, αλλά όταν ανακαλύπτει ότι η μητέρα στερείται πέους, προσπαθεί να μετατοπίσει αυτή την ταύτιση προς τον πατέρα. Ο πατέρας ενισχύει τη γυναικεία συμπεριφορά της κόρης, αυξάνοντας έτσι την ελκυστικότητα της μητέρας, η οποία προσφέρεται ως πρότυπο θηλυκότητας. Το κορίτσι αναγκάζεται να αποκαταστήσει τη σχέση με τη μητέρα της, προσπαθώντας να υιοθετήσει και να αναπτύξει γυναικείες συμπεριφορές, οι οποίες θα την κάνουν ελκυστική σε άλλους άνδρες. Τελικά, σύμφωνα πάντα με τις απόψεις του Freud, επειδή τα κορίτσια, σε αντίθεση με τα αγόρια, δεν έχουν ισχυρό κίνητρο φόβου για να επιλύσουν το ερωτικό σύμπλεγμα με το γονέα του αντίθετου φύλου και να ταυτιστούν με το γονέα του ίδιου φύλου, αναπτύσσουν διαφορετικά ψυχολογικά χαρακτηριστικά (Lips, 1988).

Θεωρία της Κοινωνικής Μάθησης

Η θεωρία της κοινωνικής μάθησης προτείνει ότι τα κορίτσια μαθαίνουν να είναι «γυναίκες» και τα αγόρια «άνδρες» μέσα από τις παρακάτω βασικές διαδικασίες:

- λαμβάνουν ανταμοιβές ή τιμωρίες για συγκεκριμένες συμπεριφορές, σχετικές με το φύλο τους. Για παράδειγμα, τα αγόρια μαθαίνουν να συμπεριφέρονται σαν άνδρες και τα κορίτσια σαν γυναίκες, επειδή ακριβώς η κατάλληλη για το φύλο τους συμπεριφορά επιβραβεύεται, ενισχύεται δηλαδή θετικά, ενώ η ακατάλληλη για το φύλο τους συμπεριφορά τιμωρείται ή αγνοείται, ενισχύεται δηλαδή αρνητικά
- παρατηρούν και μιμούνται τη συμπεριφορά άλλων, ειδικά του γονέα του ίδιου φύλου. Για παράδειγμα τα παιδιά παρατηρούν τις συμπεριφορές των γονιών τους, των δασκάλων τους, άλλων παιδιών και τις, διαφορετικές ανάμεσα στα δύο φύλα συμπεριφορές που υπάρχουν στα βιβλία, στα παιχνίδια και στην τηλεόραση

Έτσι, μέσα από την αλληλεπίδραση με το οικογενειακό και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, το παιδί παίρνει πληροφορίες σχετικά με τη συμπεριφορά του άνδρα και της γυναίκας και αντιλαμβάνεται ποιες είναι οι "γυναικείες" και ποιες οι "ανδρικές" συμπεριφορές (Bandura, 1989, Doyle, 1985)

2) Σε ποιες χώρες και κοινωνίες παρουσιάζεται εντονότερος;

Η **Ισλανδία** είναι η χώρα όπου παρατηρείται η μεγαλύτερη ισότητα σε θέματα φύλων, συμπεριλαμβανομένου του τομέα πολιτικής, της εργασίας και των δεικτών υγείας. Η χειρότερη είναι η **Υεμένη** και η πιο επικίνδυνη το **Αφγανιστάν**.

Όσο απίστευτο και αν ακούγεται η **Ρουάντα** είναι το μοναδικό κράτος στον κόσμο όπου οι γυναίκες κατέχουν την πλειοψηφία στο κοινοβούλιο, με 45 από τις 80 έδρες. Οι χειρότερες είναι η **Σαουδική Αραβία**, η **Υεμένη**, το **Κατάρ**, το **Ομάν** και το **Μπελίσσε**, με καθόλου γυναίκες στο κοινοβούλιο.

Η **Νορβηγία** έχει τη μικρότερη αναλογία μητρικής θνησιμότητας με έναν θάνατο στις 7.600 γεννήσεις, εξελιγμένες υποδομές και κρατική βοήθεια για τις μητέρες. Η χειρότερη χώρα σε αυτό τον τομέα είναι το **Αφγανιστάν**, όπου μία γυναίκα είναι 200 φορές πιθανότερο να πεθάνει στη διάρκεια της γέννας από ό,τι από σφαίρες ή βόμβες.

Η **Ταϊλάνδη** έχει το υψηλότερο ποσοστό γυναικών σε διευθυντικές θέσεις, με 45%. Το χαμηλότερο ποσοστό παρατηρείται στην **Ιαπωνία**, όπου μόλις το 8% των διευθυντικών θέσεων αντιστοιχεί στις γυναίκες.

Η **Ελλάδα** είναι η ασφαλέστερη χώρα για να γεννήσει μία γυναίκα, με μόλις έναν θάνατο βρέφους ανά 31.800 τοκετούς. Η Βρετανία βρίσκεται στη 13η θέση, ενώ το χειρότερο μέρος είναι το **Νότιο Σουδάν**, αφού διαθέτει λιγότερες από 20 μαιές σε όλη την επικράτειά του.

Το μικρό κράτος μοιράζεται την πρώτη θέση με τη **Νορβηγία** στο μέσο εισόδημα, αλλά στο **Λουξεμβούργο** οι γυναίκες έχουν περισσότερες πιθανότητες να κερδίσουν τα ίδια χρήματα με τους άνδρες. Η χειρότερη χώρα σε αυτόν τον τομέα είναι η **Σαουδική Αραβία**, με τις γυναίκες να κερδίζουν μόλις 7.157 δολάρια σε σχέση με τα 36.727 των ανδρών.

Στο **Κατάρ** μία γυναίκα είναι έξι φορές πιθανότερο να γραφτεί στο πανεπιστήμιο από έναν άνδρα. Η χειρότερη χώρα για τις γυναίκες στο θέμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι το **Τσαντ** όπου στο πανεπιστήμιο εγγράφονται τρεις φορές περισσότεροι άνδρες από γυναίκες.

Η **Ιαπωνία** έχει το μεγαλύτερο προσδόκιμο ζωής μεταξύ των γυναικών (87 χρόνια), «κατατροπώνοντας» τους άνδρες κατά επτά χρόνια. Το χαμηλότερο προσδόκιμο ζωής για τις γυναίκες παρατηρείται στο **Λεσότο** (48), όπου κατά μέσον όρο ζουν δύο χρόνια λιγότερο από τους άνδρες.

Το **Νέο Δελχί** είναι η χώρα όπου οι γυναίκες έχουν τις περισσότερες πιθανότητες να κατακτήσουν τον κυριαρχούμενο από άνδρες κόσμο των οδηγών ταξί. Στη χώρα λειτουργεί η πρώτη υπηρεσία ραδιοταξί με οδηγούς αποκλειστικά γυναίκες. Η χειρότερη χώρα είναι η **Σαουδική Αραβία**, η μοναδική στον κόσμο που απαγορεύει στις γυναίκες να οδηγούν.

Ο γυναικείος αναλφαριθμητισμός είναι πολύ χαμηλότερος από τον ανδρικό στο **Λεσότο** (5% έναντι 17%), ενώ σε πανεπιστημιακό επίπεδο στο Κατάρ η αναλογία ανδρών-γυναικών που φοιτούν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση είναι 1 προς 6. Μεγαλύτερη ελευθερία να επιλέξουν να κάνουν άμβλωση έχουν οι **Σουηδέζες**.

Τη μεγαλύτερη απασχόληση έχουν οι γυναίκες στο **Μπουρουντί**, που είναι και η μόνη χώρα όπου το ποσοστό απασχόλησής τους υπερβαίνει αυτό των ανδρών (92% έναντι 88%), ενώ στον αντίποδα βρίσκεται το **Πακιστάν**.

Η καλύτερη περιοχή για τις γυναίκες δημοσιογράφους είναι η **Καραϊβική** (45% των ειδήσεων στα μέσα ενημέρωσης μεταδίδονται από γυναίκες), ενώ η χειρότερη είναι η **Αφρική** (μόλις 30%).

Για μια αθλήτρια οι **Ηνωμένες Πολιτείες** είναι η καταλληλότερη χώρα, όπου 5 στους 10 καλύτερα αμειβόμενους αθλητές το 2011 ήταν γυναίκες. Αντίθετα, η **Σαουδική Αραβία** απαγορεύει το γυναικείο αθλητισμό ακόμα και στα σχολεία και δεν έχει στείλει ποτέ γυναίκα στους Ολυμπιακούς Αγώνες.

3) Υπάρχει θρησκευτικός ρατσισμός απέναντι στη γυναίκα;

Παρ' όλο που ο Απόστολος Παύλος διακηρύττει ότι δεν υπάρχει χώρος για κανενός είδος διαχωρισμός και υποτίμηση «ούκ ένι Ιουδαίος ούτε Έλλην, ούκ ένι δούλος ουδέ ελεύθερος, ούκ ένι άρσεν και θήλυ πάντες γάρ υμείς εις εστέ εν Χριστώ Ιησού», δεν έλειψαν οι τάσεις υποβάθμισης της γυναίκας και μάλιστα συνδέθηκε με το κακό και την αμαρτία. Οι γυναίκες στιγματίστηκαν ως κατώτερες, αμαρτωλές και ακάθαρτες. Γι' αυτό και ο μερικός ή ολικός αποκλεισμός τους από το ιερατείο και ορισμένους χώρους της εκκλησίας (άβατα, ιερά).

Ακόμη από τον Ιουδαϊκό και τον Ελληνορωμαϊκό κόσμο πέρασε η αντίληψη της υποταγής της γυναίκας στον άντρα της, στην πρώτη χριστιανική Εκκλησία.

Το πρώτο βιβλίο της Αγίας Γραφής μας πληροφορεί για ένα βασικό δεδομένο της ανθρώπινης φύσης: «ο άνθρωπος πλάστηκε άρσεν και θήλυ». Στο πλαίσιο της δημιουργίας η γυναίκα συμπληρώνει τον άντρα ως σύζυγο, γιατί σύμφωνα με το προαιώνια βούληση του Θεού «ού καλόν είναι το άνθρωπον μόνον». Το προπατορικό αμάρτημα υπέσκαψε τη σχέση των δύο φίλων, υποτάσσοντας τη γυναίκα στο σύζυγό της. Η Εύα αμάρτησε και παρέσυρε τον Αδάμ.

Βλέποντας ο Απόστολος Παύλος ότι η οικογενειακή ιεραρχία της εποχής δεν αντέχει τη ριζοσπαστική ισότητα του Ευαγγελίου συμβουλεύει να υποτάσσονται ο ένας στον άλλον οι σύζυγοι, κυρίως όμως συστήνει τις γυναίκες να δίνουν το προβάδισμα στους άντρες όπως η Εκκλησία στο Χριστό. Στο τέλος καταλήγει «η δε γυνή ίνα φοβήται (να σέβεται) τον άνδρα».

Μοναστικοί κύκλοι, παρ' όλο που καταδικάστηκαν, ταύτισαν από τους πρώτους αιώνες την ερωτική σχέση και τη γυναίκα με την αμαρτία.

Ακολουθώντας την παράδοση της Μεσοποταμίας που αποτελεί τη νομοθεσία του Ισραήλ, ορίζει ως υποδεέστερη τη θέση της γυναίκας έναντι του άντρα. Η γυναίκα δε συμμετέχει επίσημα στη λατρεία και δεν ασκεί το ιερατικό λειτουργήμα. Η καθημερινή προσευχή του Ιουδαίου που ανέφερε: «Ευλογημένος ο Θεός που δε με έπλασε ούτε ειδωλολάτρη, ούτε γυναίκα, ούτε αμαθή», επιβεβαιώνει την αντίληψη αυτή.

Κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα, σε σύνοδο της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και στον προβληματισμό «αν οι γυναίκες έχουν ψυχή», η καταφατική απάντηση δόθηκε με μία μόνο ψήφο διαφορά.

Υπάρχουν θρησκείες όπως ο Ισλαμισμός που εξακολουθούν να τοποθετούν τη γυναίκα στο περιθώριο ακόμη και σήμερα. Έτσι οι γυναίκες επιβάλλονται στο λιθοβολισμό και σε δημόσια διαπόμπευση όπως ορίζει ο ισλαμικός νόμος. Είναι υποχρεωμένη να έχει στάση προσοχής απέναντι στον άντρα της και να τον υπακούει.

Μένει στο σπίτι και δε βγαίνει χωρίς την άδεια του ανδρός της. Υποχρεώνεται να καλύψει το πρόσωπό της και το σώμα της όταν βγει από το σπίτι. Έτσι συμβολίζει τη διαφορετικότητά της από τον άντρα της, την ανελευθερία και τους περιορισμούς στην ιδιωτική και δημόσια ζωή.

Οι κοινωνίες αυτές απαντούν αμυντικά, κλείνονται ακόμη περισσότερο στον εαυτό τους και αναζητούν τον εαυτό τους όχι στον εκσυγχρονισμό αλλά στην ιστορική αναδρομή και τη θρησκοληψία.

4) Πώς κατάφεραν οι γυναίκες να χειραφετηθούν και να αποκτήσουν ίσα δικαιώματα με τους άνδρες;

Από τα Μεσαιωνικά χρόνια άρχισε η αντίδραση ελάχιστων γυναικών και αντιμετωπίστηκε στην πλειονότητα με τη φυσική και σωματική εξόντωση και το

θρησκευτικό αφορισμό. Η γυναίκα πάλεψε για την κατάκτηση ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, ξεκινώντας από το δικαίωμα στην εκπαίδευση.

Η Christine Pizan (1365-1430) και μέσα από το βιβλίο της, *Book of the City of Ladies*, ήταν από τις πρώτες γυναίκες που προώθησαν το αίτημα της εκπαίδευσης των γυναικών, ώστε να αποκτήσουν την ικανότητα να υπερασπίζονται τον εαυτό τους.

8 Μαρτίου 1857, 20.000 εργάτριες κλωστοϋφαντουργίας έκαναν απεργία διεκδικώντας τη μείωση του ωραρίου εργασίας. Στην ανάμνηση αυτή καθιερώθηκε η 8η Μαρτίου ως Παγκόσμια Ημέρα Γυναίκας, μετά την πρόταση της Γερμανίδας Κλάρα Τσέτκιν στο Σοσιαλιστικό Συνέδριο της Κοπεγχάγης.

Το 1900 ιδρύθηκαν σε όλη την Κίνα σύλλογοι ενάντια στο δέσιμο των ποδιών. Τότε εμφανίστηκε για πρώτη φορά ο κινέζικος φεμινιστικός τύπος.

Από το τέλος του 19ου αιώνα αρχίζει η γυναίκα να μπαίνει στα «ανδρικά» επαγγέλματα. Το 1918 οι Αγγλίδες αποκτούν το δικαίωμα της ψήφου. Η βιομηχανική επανάσταση βοήθησε στην αλλαγή της θέσης της γυναίκας.

Το 1890 μπαίνει η πρώτη φοιτήτρια, Ιωάννα Στεφανοπούλου στο Πανεπιστήμιο και ο πρύτανης διαμαρτύρεται στο Υπουργείο Παιδείας «δια την ανάμειξιν των φύλων».

Ο οργανωμένος αγώνας στην Ελλάδα άρχισε το 1920 με την ίδρυση του «Συνεδρίου για τα δικαιώματα των γυναικών» με σκοπό να αγωνιστεί για την πολιτική, κοινωνική, και οικονομική εξύψωση της γυναίκας με τον άντρα.

Το 1924 κυκλοφόρησε «Ο Αγώνας της Γυναίκας», μηνιαίο δελτίο, και στην πρώτη σελίδα του πρώτου φύλλου έγραφε: «ΖΗΤΟΥΜΕ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ, ΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΙΣΑ ΚΑΙ ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΝΔΡΑ».

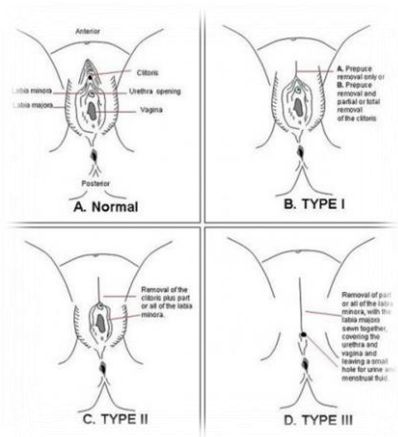
Για πρώτη φορά οι Ελληνίδες ψήφισαν το 1953. Πρώτη Ελληνίδα μέλος του Κοινοβουλίου, εκλέχθηκε η Ελένη Σκούρα και πρώτη Ελληνίδα Υπουργός το 1956 η Λένα Τσαλαδάρη.

Στην εποχή μας έχουν αναπτυχθεί φεμινιστικές κινήσεις και στις άλλες ηπείρους του πλανήτη μας πέρα από την Ευρώπη και την Αμερική. Οι γυναίκες έχουν πολλά να δώσουν. Ο δρόμος τους είναι χωρίς επιστροφή κι ας είναι ακόμα μειοψηφία. Εκείνο που ποτέ τους δεν πρέπει να ξεχνούν είναι πως οι μεγαλύτερες ανθρώπινες ιδέες και αλλαγές ξεκίνησαν πάντα από μειοψηφίες.

Το έθιμο της κλειτοριδεκτομής

Ειδική αναφορά θα πρέπει να γίνει στο ευρέως διαδεδομένο έθιμο της κλειτοριδεκτομής που αποτελεί μεν θρησκευτική και πολιτισμική επιταγή σε πλήθος αφρικανικών μουσουλμανικών χωρών, ωστόσο σε ιατρικό και ψυχολογικό επίπεδο αποτελεί μια πρακτική ακρωτηριασμού με όλες τις συνέπειες μιας τέτοιας πρακτικής.

1. είδη κλειτοριδεκτομής

υπογονιμότητα και επιπλοκές κατά τη γέννα που αυξάνουν το ποσοστό των θανάτων στα νεογνήνητα και στις μητέρες⁷.

Πραγματοποιείται κυρίως από μαμές – κλειτοριδοκτόμους στις καλύβες των κοριτσιών ή σε παραδοσιακές τελετές χωρίς χρήση αναισθητικών ή αντισηπτικών. Η διαδικασία είναι τόσο επίπονη, που κάποια κορίτσια χάνουν τη ζωή τους από το σοκ, την αιμορραγία και τις μολύνσεις που ακολουθούν. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα θύματα δεν σταματούν με την επούλωση της πρώτης πληγής. Τα κορίτσια υφίστανται τρομακτικό και συνεχόμενο πόνο. Πονούν κατά τη διαδικασία του ακρωτηριασμού, κατά την επούλωση (όπου γίνονται συχνά διορθωτικές τομές), κατά τη σεξουαλική επαφή, στη γέννα. Επίσης, υποφέρουν από το κοινωνικό στίγμα της άρνησης της πρακτικής.

Αν αρνηθείς, σημαίνει ότι είσαι «βρώμικη» και κυρίως «ανίκανη» να προχωρήσεις στην ενήλικη ζωή. Είναι σημαντικό να μπορέσει το νεαρό κορίτσι να αντέξει τον πόνο με γενναιότητα. Είναι σημάδι ότι είναι ικανή να ανταπεξέλθει στην σκληρότητα της ενήλικης ζωής. Αν δείξει φόβο ή αδυναμία, η οικογένειά της ατιμώνεται και καλείται να πληρώσει φόρο στην κοινότητα.

Αμέσως μετά την τελετή ακρωτηριασμού, τα κορίτσια παντρεύονται. Οι γονείς τους παίρνουν προίκα πολλές αγελάδες. Ο πρόωρος γάμος είναι η βασική αιτία που οδηγεί τα κορίτσια να εγκαταλείψουν το σχολείο.

Η γυναίκα σε αυτές τις κοινωνίες δεν έχει το δικαίωμα να ορίσει τη ζωή της, δεν έχει λόγο στις αποφάσεις της οικογένειας ακόμη και όταν γίνει σύζυγος και μητέρα. Η θέση της είναι να μεγαλώνει παιδιά, να φροντίζει τα ζώα και να είναι πιστή στον άντρα της. Τα κορίτσια έχουν αξία επειδή μπορούν να φέρουν καλή προίκα, η οποία ορίζεται ανάλογα με την ομορφιά τους, το πόσα κορίτσια έχει η οικογένεια, το αν θεωρείται «καλό κορίτσι» και το πόσο θαρραλέα είναι κατά τη διάρκεια του ακρωτηριασμού.

Ο ρόλος της γυναίκας σε αυτές τις κοινωνίες:

"Αν περάσει ένας άντρας από μια καλύβα και δει στην αυλή τη γυναίκα με τα παιδιά, θα ρωτήσει αν είναι κανείς στο σπίτι. Εννοεί τον άντρα. Η γυναίκα δεν θεωρείται άτομο".

⁷ My World

Η κλειτοριδεκτομή δεν αφορά μόνο κάποιες άτυχες γυναίκες στην Αφρική. Τα Ηνωμένα Έθνη μόλις καθιέρωσαν την 6η Φεβρουαρίου ως Διεθνή Ημέρα Μηδενικής Ανοχής στην Κλειτοριδεκτομή. Είναι ένα διεθνούς σημασίας ζήτημα και δεν υπάρχει καλύτερη ώρα για να αντιμετωπιστεί η κατάσταση.⁸

Στατιστικές:

- ❖ **100-140 εκατομμύρια** γυναίκες παγκοσμίως έχουν υποστεί ακρωτηριασμό των γεννητικών τους οργάνων, για μη ιατρικούς λόγους
- ❖ **92 εκατομμύρια** από αυτές ζουν στην Αφρική
- ❖ Κάθε μέρα, **6.000** κορίτσια πέφτουν θύματα της πρακτικής
- ❖ Στην Κένυα πρόσφατα απαγορεύτηκε, αλλά **15 εκατομμύρια** κορίτσια και γυναίκες έχουν υποστεί ακρωτηριασμό
- ❖ Σχεδόν πάντα συμβαίνει στις κοπέλες ηλικίας **12-16**, όταν το κορίτσι θεωρείται έτοιμο για γάμο
- ❖ Το **18%** των κλειτοριδεκτομών πραγματοποιείται από ιατρικό προσωπικό
- ❖ Η συγκεκριμένη πρακτική συνεχίζει να εφαρμόζεται σε 28 αφρικανικές χώρες: στην Αραβική Χερσόνησο, στη βόρεια Σαουδική Αραβία, τη Νότια Ιορδανία, στο βόρειο Ιράκ (Κουρδιστάν), στη Συρία, το Ιράν και τη δυτική και νότια Τουρκία, στην Ινδονησία.⁹¹⁰

Πηγές - Βιβλιογραφία

- <http://www.lifo.gr>
- <http://www.tsemperlidou.gr/maro-paraskevoudi/society/pagkosmia-imera-kata-tis-kleitoridektomis>
- <http://www.guardian.co.uk/society/2012/nov/18/female-genital-mutilation-circumcision-indonesia>
- http://www.thefylis.uoa.gr/fylopedia/index.php/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CF%83%CE%B5%CE%BB%CE%AF%CE%B4%CE%B1
- <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>
- <http://el.wiktionary.org/wiki/%CF%86%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%AC%CF%84%CE%B7%CF%82>
- www.el.wikipedia.org
- http://www.vlioras.gr/Philologia/Composition/Woman_Equality.htm

⁸ <http://www.lifo.gr>

⁹ <http://www.tsemperlidou.gr/maro-paraskevoudi/society/pagkosmia-imera-kata-tis-kleitoridektomis>

¹⁰ <http://www.guardian.co.uk/society/2012/nov/18/female-genital-mutilation-circumcision-indonesia>

Παράρτημα - Σενάριο

Σκηνές	Πλοκή	Πλάνα
Σκηνή 1	Μεσημέρι, παιδική χαρά (σχεδόν άδεια).Ακούγονται φωνές παιδιών (αγοριών) που παίζουν ποδόσφαιρο. Ακούγονται χαμηλόφωνα κάποια κορίτσια να συζητούν για τις κούκλες τους.	Κοντινό 1: στα χέρια του κοριτσιού που παίζει με την κούκλα Κοντινό 2: στο χαμόγελο του κοριτσιού Κοντινό 3: στα χαρούμενα μάτια του Κοντινό 4: στην κούκλα και τα χέρια του άλλου κοριτσιού Μεσαίο πλάνο 1: που δείχνει τα δύο κορίτσια να παίζουν και να συζητούν για τις κούκλες τους ⇒ Η κάμερα γυρίζει αργά προς την μεριά του άλλου κοριτσιού Κοντινό 5: στα χέρια της που κρατά ένα αυτοκινητάκι Κοντινό 6: στο πεζούλι που παίζει με το αυτοκινητάκι Κοντινό 7: στα παπούτσια της (αθλητικά) Κοντινό 8: στο στόμα της που κάνει ήχους αυτοκινήτων Κοντινό 9: στο σκυμμένο πρόσωπο της Μεσαίο πλάνο 2: σε όλο το κοριτσάκι που σηκώνει σιγά σιγά το κεφάλι Κοντινό 10: στο πρόσωπό της Κοντινό 11: στα μάτια της που κοιτά προς την μεριά των αγοριών
Σκηνή 2	Τώρα η κάμερα γυρίζει στην μεριά των αγοριών που παίζουν ποδόσφαιρο (2-3 αγόρια) ντυμένα με απλά καθημερινά ρούχα και αθλητικά παπούτσια. Παίζουν με μια απλή μπάλα ποδοσφαίρου και ακούγονται διαφορά επιφωνήματα και η μπάλα να σκάει στα πόδια τους, και ο ήχος των ποδιών τους στο χαλίκι.	Γενικό πλάνο 2: Η κάμερα δείχνει τα αγόρια να παίζουν μπάλα Κοντινό 12: στο πρόσωπο του κοριτσιού ⇒ Κάμερα μπροστά από τα κοριτσάκια στο ύψος των προσώπων τους Κοντινό 13 :το κοριτσάκι γυρνά και κοιτά τα άλλα κοριτσάκια Κοντινό 14: στο απορημένο βλέμμα της. Κοντινό 15: στο αυτοκινητάκι του κοριτσιού που το παρατά στο πεζούλι. Κοντινό 16: στον κορμό του κοριτσιού που σηκώνεται Κοντινό 17: στα πόδια που περπατάνε Κοντινό 18: στο χέρι της που βάζει μια τούφα μαλλί πίσω από το αυτί της Κοντινό 19: στα χέρια της που τα βάζει στις τσέπες Κοντινό 20: στα μάτια της , Κοντινό 21: στα πόδια των αγοριών και την μπάλα Κλωτσάνε την μπάλα και φεύγει από κοντά τους Κοντινό 22: η μπάλα κινείται προς το κοριτσάκι Κοντινό 23: στην μπάλα που την σταματά το κοριτσάκι με το πόδι της Κοντινό 24: στο βλέμμα της που χαμηλώνει προς την μπάλα Μεσαίο 3: από το πλάι που το κοριτσάκι σκύβει να την πιάσει Κοντινό 25: στα χέρια της που κρατούν την μπάλα που κρατούν την μπάλα και αρχίζουν να ανεβαίνουν προς τα πάνω Κοντινό 26: στο βλέμμα της που την κοιτά και τώρα σηκώνεται προς την μεριά των αγοριών

Σκηνή 3	Απόλυτη ησυχία, ακούγεται ένας ψίθυρος από την μεριά των κοριτσιών. Κάμερα στο ύψος των παιδιών.	Μεσαίο 4: που δείχνει όλα τα παιδιά από το πλάι. Το κορίτσι να κρατά την μπάλα και να κοιτά τα αγοράκια και τα αγόρια να κοιτούν το κοριτσάκι σιωπηλά. Έχουν σταματήσει να παίζουν Κοντινό 27: στα βλέμματα και τα πρόσωπα των αγοριών Μεσαίο 5: Ένα αγόρι αρχίζει να περπατά προς το μέρος της. Σταματά λίγα βήματα μακριά της. Απλώνει το χέρι Κοντινό 28: στο απλωμένο χέρι του Κοντινό 29: στα μάτια του κοριτσιού που κοιτά την μπάλα και μετά το αγοράκι Κοντινό 30: στα απορημένα μάτια του αγοριού Κοντινό 31: σε όλο του το πρόσωπο που έχει μια εχθρική έκφραση Ζητά την μπάλα Αγοράκι: Δώσε μου την μπάλα Κοντινό 32: στο βλέμμα του κοριτσιού Κοντινό 33: στα χέρια της με την μπάλα Κοντινό 34: στα χέρια του αγοριού και του κοριτσιού που του δίνει την μπάλα Κοντινό 35, 36: στο πρόσωπο του κοριτσιού και του αγοριού που κοιτίονται Ησυχία Κοντινό 37: στα πόδια του αγοριού που κάνει να τα κουνήσει για να φύγει Κοντινό 38: στο χέρι του κοριτσιού που βάζει την τούφα της πίσω από το αυτί Κοντινό 39: στα χέρια της που τα τρίβει Κοντινό 40: στα μάτια της Μεσαίο 6: από τους ώμους και πάνω Κοριτσάκι: Μπορώ να παίξω μαζί σας; Κοντινό 41: στο πρόσωπο του αγοριού, τώρα στα μάτια του Μεσαίο 7: που φαίνονται όλα τα αγόρια από τους ώμους και πάνω να κοιτούν το κορίτσι Κοντινό 42: στο πρόσωπο του κοριτσιού Μεσαίο 8: στα αγόρια Α: Όχι! Δεν μπορείς. Κοντινό 43: στο λυπημένο βλέμμα του κοριτσιού, Κοντινό 44: στο πρόσωπο της Κ: Γιατί; Μεσαίο 9: στα αγόρια Α: Τα κορίτσια δεν παίζουν ποδόσφαιρο, τώρα φύγε, πήγαινε να παίξεις με τις κούκλες σου Κοντινό 45: στο κεφάλι του κοριτσιού που γυρνά και κοιτά όλα τα άλλα αγόρια Κ: Μα δεν μ' αρέσουν οι κούκλες Κοντινό 46: στα πρόσωπα όλων των άλλων αγοριών Κοντινό 47: στα πόδια ενός αγοριού που περπατά προς το αγόρι με την μπάλα Κοντινό 48: στο αγόρι με την μπάλα που την κοιτά επίμονα Κοντινό 49: στο χέρι του άλλου αγοριού που κρύβει το στόμα του και ψιθυρίζει κάτι στο αυτί του αγοριού Κοντινό 50: στα πρόσωπα των αγοριών Κοντινό 51: τα ένα γυρίζει και κοιτά το άλλο απορημένο Α: όχι! Δεν θα παίξει μαζί μας. Είναι κορίτσι
----------------	---	---

		<u>Κοντινό 52:</u> στο χέρι του αγοριού με την μπάλα που του την αρπάζει το άλλο αγόρι <u>Κοντινό 53:</u> στα χέρια του άλλου αγοριού που την κρατά. <u>Κοντινό 54:</u> στο πρόσωπο του αγοριού που κοιτά απορημένο το παιδί που την πήρε την μπάλα <u>Κοντινό 55:</u> στο πρόσωπο του αγοριού που κρατά την μπάλα <u>Μεσαίο 10:</u> με τα πρόσωπα των δύο από την πλευρά του κοριτσιού <u>Μεσαίο 11:</u> Το παιδί που κρατάει την μπάλα κοιτά το άλλο στο άλλο. Αρχίζει να κινείται και πάει και στέκεται δίπλα στο κορίτσι. <u>Κοντινό 56:</u> στα μάτια του κοριτσιού που κοιτά το αγόρι δίπλα της <u>Μεσαίο 12:</u> με τα δύο παιδιά το κοριτσάκι να κοιτά το αγόρι και το αγόρι να κοιτά τα άλλα αγόρια <u>A2:</u> Η μπάλα είναι δική μου αν θες να παίξεις θα έρθεις να παίξουμε μαζί της αλλιώς δεν σε αφήνω να παίξεις <u>Κοντινό 57:</u> στο πρόσωπο του άλλου παιδιού. <u>Μεσαίο 13:</u> στην πλάτη του άλλου αγοριού που αρχίζει να απομακρύνεται <u>Κοντινό 58:</u> στο στόμα του άλλου αγοριού A:Μα είναι κορίτσι!
Σκηνή 4	Αφού όλα τα υπόλοιπα αγόρια έχουν πάει με το κοριτσάκι που ζήτησε να παίξει μαζί τους, το άλλο έχει μείνει πίσω μόνο του απορημένο.	<u>Μεσαίο 14:</u> στο κοριτσάκι και τα υπόλοιπα αγόρια <u>Κοντινό 59:</u> στα πόδια που κινούνται προς την μεριά του αγοριού και του κοριτσιού. Ένα ζευγάρι πόδια κινούνται απότομα προς τα μπροστά αφού τα άλλα παιδιά τον έσπρωξαν φεύγοντας. <u>Κοντινό 60:</u> στο απορημένο βλέμμα του αγοριού. <u>Μεσαίο 15:</u> που δείχνει την πλάτη του αγοριού και τα άλλα αγόρια να απομακρύνονται. <u>Μεσαίο 16:</u> στο αγόρι που τους φωνάζει A:Μα είναι κορίτσι! <u>Κοντινό 61:</u> στα πόδια του αγοριού που σταματάνε . <u>Μεσαίο 16:</u> από την μέση και πάνω. Το αγόρι γυρίζει προς την μεριά του άλλου αγοριού <u>Κοντινό 62:</u> στο πρόσωπο του άλλου αγοριού <u>Κοντινό 63:</u> στο πρόσωπο του παιδιού που σταμάτησε, <u>A2:</u> Ε και; Το παιδί γυρίζει και συνεχίζει να περπατά <u>Μεσαίο 17:</u> σε ολόκληρο το παιδί που μένει πίσω. Είναι απορημένο και πιάνει τον αγκώνα του <u>Μεσαίο 18:</u> στα παιδιά που περπατούν και το κοριτσάκι που κρατά την μπάλα <u>Κοντινό 64:</u> στα χέρια του κοριτσιού που αφήνουν την μπάλα να πέσει <u>Μεσαίο 19:</u> σε όλο της το σώμα, στο σκυμμένο της κεφάλι που κοιτά την μπάλα. <u>Κοντινό 65:</u> στο πόδι της που την κλωτσά <u>Κοντινό 66:</u> στο χαμόγελό της. Τα μάτια της <u>Μεσαίο 20:</u> στο κοριτσάκι <u>Γενικό 3:</u> από την μεριά του αγοριού που έχει μείνει πίσω και τους κοιτά

Σκηνή 5	Αφού τα άλλα παιδιά έχουν απομακρυνθεί και παίζουν κοντά σε κάποιες κούνιες εκείνος κινείται με βαρύ βήμα και σκυμμένο κεφάλι και κάθεται μόνος του σε ένα παγκάκι κάτω από κάτι δέντρα.	<u>Γενικό 4:</u> μέσα από τα δέντρα που φαίνεται μόνο του το αγοράκι να γυρνάει και να κινείται προς το παγκάκι. <u>Κοντινό 67:</u> στα πόδια του παιδιού που κινούνται με βαρύ βηματισμό <u>Κοντινό 68:</u> στα χέρι του που κάνει κρακ τα δάχτυλα του <u>Κοντινό 69:</u> στα χέρι του που ξύνει το κεφάλι του (ήχος ξυσίματος) <u>Κοντινό 70:</u> στο χέρι του αγοριού που τοποθετείται στις τσέπες του <u>Κοντινό 71:</u> στο πόδι του που κλωτσά με δύναμη μια πέτρα <u>Κοντινό 72:</u> στην πέτρα που σκάει κάτω και φαίνεται να πλησιάζει το παιδί (θολή εικόνα) <u>Κοντινό 73:</u> κάτω από το παγκάκι φαίνονται τα πόδια του παιδιού να σταματούν μπροστά σε αυτό. Γυρνούν <u>Κοντινό 74:</u> στο παγκάκι από το πλάι που φαίνεται ο κορμός του παιδιού να κάθεται <u>Κοντινό 75:</u> στο βλέμμα του παιδιού <u>Γενικό 5:</u> από την πλευρά ου αγοριού να κοιτά τα παιδιά που παίζουν <u>Μεσαίο 21:</u> στο χαμογελαστό κορίτσι <u>Μεσαίο 22</u> στο αγόρι στο παγκάκι <u>Κοντινό 76:</u> στο στόμα του που ξεφυσά <u>Γενικό 6:</u> από πίσω από το παιδί που περιλαμβάνει το παγκάκι και το παιδί...
----------------	---	--